

УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

НАКАЗ

15.11.2019 р.

м. Івано-Франківськ

№ 1368 - д

Про затвердження положення

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Статуту та структури університету, на підставі наказу ІФНМУ №775-д від 26.06.2019 року «Про заходи у зв'язку зі зміною найменування університету» та наказу ІФНМУ №896-д від 09.08.2019 року «Про положення про структурні підрозділи»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити та ввести в дію Положення про організацію та проведення навчальних і виробничих практик студентів фармацевтичного факультету.
2. Декану фармацевтичного факультету ознайомити з цим Положенням усіх завідувачів кафедр, які забезпечують контроль за проходженням практик на фармацевтичному факультеті під підпис в аркуші ознайомлення.
3. Наказ набирає чинності з моменту підписання.
4. Контроль за виконанням даного наказу покласти на декана фармацевтичного факультету доцента Федяк І.О.

Ректор

М.М.Рожко

Погоджено:

Перша проректор
Юрисконсультка І кат.
Начальник навчального відділу
Начальник відділу ЄКТС
Декан фармацевтичного факультету

Г.М.Ерстенюк
У.В. Хомут
М.О.Іванців
В.В. Капечук
І.О. Федяк

УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом ректора ІФНМУ
№ 1368-д від 15.11.2019 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію та проведення навчальних і виробничих практик
студентів фармацевтичного факультету
Івано-Франківського національного медичного університету

Редакція 2019-01, без змін

м. Івано-Франківськ

Автори:

Декан фармацевтичного факультету

Федяк І.О.

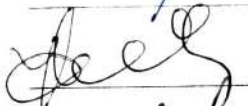
Погоджено:

Перша проректорка

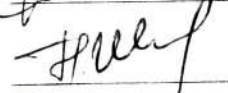
Ерстенюк Г.М.

Юрисконсультка І кат.

Хомут У.В.

Начальник навчального відділу

Іванців М.О.

Начальник відділу ЄКТС та
моніторингу якості освіти

Капечук В.В.

1 МЕТА І СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

- 1.1 Положення про організацію та проведення навчальних і виробничих практик студентів фармацевтичного факультету Івано-Франківського національного медичного університету (далі по тексті – Положення) створене з метою регламентування загальних питань організації, проведення і підведення підсумків навчальних і виробничих практик на фармацевтичному факультеті Івано-Франківського національного медичного університету (далі по тексті – ІФНМУ, Університет).
- 1.2 Положення поширюється на працівників Університету, студентів, представників баз практик; воно є обов'язковим для ознайомлення в Аркуші ознайомлень для завідувачів кафедр фармацевтичного факультету, які, відповідно до навчального плану, забезпечують навчальні та виробничі практики у студентів фармацевтичного факультету.
- 1.3 Для всіх інших працівників Університету дане положення є інформаційним.
- 1.4 Чинне Положення не поширюється на інші факультети та структурні підрозділи Університету, які не входять до складу фармацевтичного факультету.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Положення розроблено з урахуванням вимог наступних зовнішніх нормативних документів:

- a) Закон України «Про освіту»;
- b) Закон України «Про вищу освіту»;
- c) Наказ МОН України від 29.07.2004 р. № 629 «Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти зі спеціальностей 7.110201 «Фармація», 7.110202 «Технологія парфумерно-косметичних засобів», 7.110204 «Технологія фармацевтичних препаратів», 7.110206 «Клінічна фармація» напряму підготовки 1102 «Фармація» та спеціальності 6.110100 «Лабораторна діагностика» напряму підготовки 1101 «Медицина»».

Також в Положенні наведено посилання на внутрішні документи Університету:

- a) Статут Івано-Франківського національного медичного університету;
- b) Положення про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському національному медичному університеті, затверджене наказом ректора №932-д від 29.08.2019 р.;
- c) Положення про фармацевтичний факультет, затверджене наказом ректора №1317-д від 08.11.2019 р.

3 ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПРИЙНЯТІ СКОРОЧЕННЯ

У чинному Положенні застосовано терміни в наступних значеннях:

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма –	єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик , контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій).
Здобуття освіти на робочому місці –	це спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається на виробництві шляхом практичного навчання, участі у виконанні трудових обов'язків і завдань під керівництвом фахівців-практиків, залучених до освітнього процесу.
Практична підготовка осіб, які навчаються у закладах вищої освіти (далі по тексті – ЗВО) –	проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними ЗВО договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

У чинному Положенні застосовано наступні скорочення:

ЗВО –	Заклад вищої освіти
ЄКТС –	Європейська кредитно-трансферна система
Положення –	Положення про дипломну роботу на фармацевтичному факультеті
ІФНМУ, Університет –	Івано-Франківський національний медичний університет

4 ВСТАНОВЛЕНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

- 4.1 Керівництво Університету несе відповідальність за забезпечення реалізації даного Положення.
- 4.2 Загальну відповідальність за виконання даного Положення покладено на декана фармацевтичного факультету.
- 4.3 Додаткові права, обов'язки та відповідальність працівників, які задіяні у процесі проходження та контролю студентами фармацевтичного факультету навчальних та виробничих практик, визначено по тексту чинного Положення.

5 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 5.1 Учасниками освітнього процесу у ЗВО є: наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у ЗВО; фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах; інші працівники ЗВО. До освітнього процесу можуть залучатися роботодавці.
- 5.1. Проходження практики студентом здійснюється відповідно до законодавства.
- 5.2. Керівники підприємств, установ та організацій зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.
- 5.3. На час виробничого навчання і практики здобувачам освіти забезпечуються робочі місця, безпечні та нешкідливі умови праці відповідно до освітніх програм і угод між закладами освіти та підприємствами, установами, організаціями, що надають місця для проходження виробничого навчання і практики. Під час проходження виробничого навчання і практики забороняється використовувати працю здобувачів освіти для цілей, не передбачених освітньою програмою.
- 5.4. Особи, які навчаються у ЗВО, мають право на безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;
- 5.5. Держава економічно заохочує підприємства різних форм власності до співпраці із ЗВО щодо виконання науково-інноваційних проектів, підготовки і перепідготовки фахівців з вищою освітою, проведення практики студентів.
- 5.6. До фінансового плану (кошторису) ЗВО обов'язково включаються витрати, пов'язані з розвитком матеріально-технічної і лабораторної бази, із забезпеченням ліцензованими програмними продуктами для провадження освітньої і наукової діяльності, а також з проходженням виробничих і переддипломних практик здобувачами вищої освіти.

6. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПРОХОДЖЕННЯ СТУДЕНТАМИ ПРАКТИК

- 6.1. Основними завданнями роботи Університету у вирішенні питань практичної підготовки студентів є інтеграція освітнього процесу і практичної діяльності, удосконалення методичного забезпечення проходження студентами практики і документування згідно з вимогами міжнародного стандарту ISO 9015.
- 6.2. Практика є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців певного освітнього рівня. Мета практики – набуття студентами професійних навичок і вмінь для подальшого

- використання їх у реальних професійних умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. Метою навчальних і виробничих практик є закріплення знань і практичних навичок, одержаних при вивченні фахових дисциплін, формування та розвиток у студентів вміння приймати самостійні рішення в реальних умовах майбутньої професійної діяльності.
- 6.3. Практика проводиться відповідно до діючих програм з усіх її видів і цього Положення у терміни, передбачені навчальним планом. Передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до конкретного освітнього рівня. Види та обсяги практик визначаються освітньо-професійною програмою підготовки фахівців і відповідно відображаються у навчальних планах і графіках навчального процесу. Зміст практик визначається їхніми програмами. Практична підготовка здійснюється в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом викладача кафедри – спеціаліста з даного фаху.
  - 6.4. Зміст і послідовність проходження практики визначається програмами практики, які розробляються відповідними кафедрами, узгоджуються з відділом виробничої практики та затверджуються Центральною методичною радою Університету. Зміст програми практики повинен відповідати вимогам стандарту освіти та відповідної освітньо-професійної програми. На основі цієї програми розробляються робочі програми відповідних видів практики. Робочі програми практик містять рекомендації щодо видів і форм перевірки сформованості рівня знань, умінь, навичок, якими студенти повинні оволодіти.
  - 6.5. Практики обліковуються у межах навчального року кредитами ЄКТС і проводяться в певні періоди або вносяться до розкладу занять.

7. ВИДИ ПРАКТИК НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

- 7.1. Практики студентів фармацевтичного факультету є невід'ємною складовою галузевих стандартів вищої освіти підготовки фахівців. Вони спрямовані на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, формування професійних умінь та навичок за спеціальностями «Фармація», «Фармація, промислова фармація». Практики студентів фармацевтичного факультету проводяться на оснащених відповідним чином базах, у сучасних аптечних та інших фармацевтичних закладах.
- 7.2. Практика може бути навчальною, виробничою. Допускаються інші види практик, передбачені навчальними планами. Навчальна практика проводиться на 2-5 курсах з дисциплін «Перша долікарська допомога з ознайомчою медичною практикою», «Навчальна практика з фармацевтичної ботаніки», «Навчальна практика з фармакогнозії», «Навчальна практика з клінічної фармації» і має на меті розкрити зміст і суспільне значення обраного фаху, ознайомити студентів зі специфікою майбутньої спеціальності, різними видами практичної діяльності. Під час навчальної практики студенти набувають професійні знання, уміння, навички на базах практики, формують необхідні ціннісні орієнтири.
- 7.3. Під час виробничої практики на 4-5 курсах з дисциплін «Практика з технології ліків», «Виробнича практика з фармацевтичної хімії», «Виробнича практика з організації та економіки фармації», «Виробнича практика з менеджменту та маркетингу у фармації» та дисциплін спеціалізації студенти закріплюють та поглиблюють теоретичні знання, відпрацьовують професійні вміння, навички в умовах майбутньої фахової діяльності, набувають практичного досвіду. Детально знайомлюються з технологічними процесами, вивчають організаційну структуру та документообіг фармацевтичних закладів та підприємств, збирають матеріал для виконання дипломних робіт. Виробнича практика проводиться після засвоєння відповідних фахових дисциплін.

8. БАЗИ НАВЧАЛЬНИХ І ВИРОБНИЧИХ ПРАКТИК СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

- 8.1. Навчальні і виробничі практики студентів фармацевтичного факультету проводяться на базах практик, які забезпечують виконання програми для відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів. У залежності від виду практики (навчальна, виробнича) базами практики є науково-дослідні ділянки лікарських рослин фармацевтичного факультету, навчально-рекреаційна база «Арніка» м. Яремче, Галицький національний природний парк, фармацевтичні, біотехнологічні підприємства, лікувально-профілактичні заклади, лабораторії з контролю якості ліків, аптечні заклади, рекомендовані Державною службою лікарських засобів та контролю за наркотиками в Івано-Франківській області, державної, комунальної та приватної форм власності із наявним належним матеріально-технічним оснащенням та відповідним кваліфікаційним рівнем працівників. В якості баз практик використовуються навчально-практичні центри Університету.
- 8.2. Студентам надається право самостійно обрати місце проходження практики. Заява студента щодо обрання бази практики розглядається не пізніше, як за 2 місяці до початку практики.
- 8.3. З базами практики укладаються договори на її проведення. Тривалість дії договорів погоджується сторонами і може визначатися на період проходження певного виду практики впродовж навчального року або до 5 років.
- 8.4. Залежно від виду практики бази можуть використовуватись як для колективного, так й індивідуального проходження практик.

9. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО НАВЧАЛЬНИМИ І ВИРОБНИЧИМИ ПРАКТИКАМИ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

- 9.1. Відповідальність за організацію, проведення і контроль практик покладається на першого проректора Університету.
- 9.2. Наказом ректора про проведення практик студентів визначається: місце та терміни проведення практик, відповідальні керівники за організацію практик та оформлення підсумкового звіту за їх результатами.
- 9.3. З метою рівномірного розподілу студентів на місцях практик здійснюється розподіл студентів за базами практик керівником практик від факультету на основі відношень з аптечних та інших закладів.
- 9.4. Тривалість робочого часу студентів під час проходження практик регламентується Кодексом законів про працю України і складає для студентів віком 16-18 років 36 годин на тиждень.
- 9.5. Загальну організацію кожної практики і контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник практики Відділу працевлаштування студентів і випускників Університету. Він також проводить: укладання договорів з базами практик; проведення нарад з керівниками баз практик та керівниками практик від Університету; інструктажі зі студентами; готує проекти наказів і рішень з питань практики уточнює з базами практик умови їх проведення; здійснює контроль за розробкою програм практик та відповідає за їх реалізацію; аналізує звіти кафедр за результатами практик та готує підсумкову довідку про їх проведення.
- 9.6. Відділ працевлаштування студентів і випускників Університету:
  - аналізує робочі навчальні плани у частині, що стосується проведення практик;
  - забезпечує разом з деканатами факультетів своєчасну підготовку необхідних документів: договорів з базами практик, відповідних наказів тощо;
  - здійснює контроль за організацією, проведенням та якістю програм усіх видів практик;

- перед початком практики контролює підготовленість баз практики;
  - бере участь у підготовці навчально-методичної документації з організації та проведення практик;
  - контролює проведення всіх організаційних заходів: інструктажів про порядок проходження практики, з охорони праці, пожежної безпеки та санітарії;
  - контролює надання студентам-практикантам необхідних документів для проходження практики; проведення студентських конференцій стосовно практичної підготовки тощо;
  - координує роботу безпосередніх керівників практики;
  - звітує про результати проведення практики.
- 9.7. Керівництво практиками на факультеті здійснює декан, який: здійснює керівництво навчально- методичним забезпеченням практик на факультеті, інформує студентів про місце, терміни проведення практик; здійснює контроль за організацією та проведенням практик, своєчасним складанням підсумкового модульного контролю і звітної документації за підсумками практик; заслуховує звіти кафедр про проведення практик.
- 9.8. Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечують відповідні кафедри. До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені науково-педагогічні працівники кафедр. Кафедра, якій доручено керівництво практикою, розробляє та затверджує в установленому порядку робочу програму, методичні матеріали та щоденник практики, у яких чітко відображено: перелік навичок, вмінь, знань, які повинні засвоїти студенти під час практики; рекомендації щодо видів, форм перевірки рівня оволодіння навичками, уміннями, знаннями; форму звіту студентів про проходження практики.
- 9.9. Кафедри, яким доручено керівництво практикою та безпосередні керівники практики:
- забезпечують підготовку навчально-методичної документації з організації та проведення практик;
  - проводять організаційні заходи з підготовки та проведення практики;
  - інформують студентів про систему звітності з практики;
  - у тісному контакті з керівниками практики від баз практики забезпечують високу якість її проходження згідно з програмою;
  - контролюють забезпечення належних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
  - приймають і перевіряють звіти студентів з практики, надають відгук про їх роботу;
  - проводять підсумковий контроль з практики;
  - звітують та вносять пропозиції щодо поліпшення практики студентів.
- 9.10. Керівництво практикою на базах здійснюють:
- керівник практики від Університету;
  - загальний керівник від бази;
  - безпосередній керівник від бази.
- 9.11. Керівники практик від Університету призначаються наказом ректора. До керівництва практиками залучаються досвідчені професори, доценти, асистенти кафедр, які безпосередньо беруть участь в освітньому процесі з дисциплін, за якими проводяться практики. Обов'язки керівника практики від Університету:
- надати студентам-практикантам необхідну документацію (програму, календарний план, методичні рекомендації), вказати вимоги до оформлення щоденника за результатами проходження практики тощо;
  - повідомити студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі;

- у тісному контакті з керівником від бази практики забезпечує інструктаж про порядок її проходження та техніку безпеки;
  - контролює забезпечення належних умов праці і побуту студентів;
  - контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики;
  - організовує екскурсії з метою підвищення мотивації студентів до майбутньої професії;
  - організовує ведення обліку відвідування студентами бази практики;
  - у складі комісії приймає підсумковий контроль з практики;
  - подає у відділ працевлаштування студентів і випускників Університету графік відвідування базових закладів практики та письмовий звіт про проведення практики, затверджені завідувачем кафедри.
- 9.12. Загальний керівник від бази практики призначається наказом керівника закладу, який є базою практики, а також:
- добирає досвідчених фахівців, які безпосередньо керуватимуть практикою студентів;
  - разом з керівником від Університету доводить до відома студентів програму практики та організовує і контролює її виконання;
  - забезпечує проведення інструктажу студентів з охорони праці і техніки безпеки та контроль за їх дотриманням;
  - спільно з керівниками практики від Університету у відповідності з програмою практики організовує проведення семінарів і консультацій з проблем сучасної фармації, організовує екскурсії в межах закладу;
  - спільно з керівником практики від Університету організовує переміщення студентів на робочих місцях.
- 9.13. Безпосередній керівник практики студентів призначається наказом керівника організації, підприємства, установи, які є базою практики, і:
- забезпечує безпосереднє керівництво практикою студентів на робочих місцях;
  - забезпечує необхідні умови на кожному робочому місці для оволодіння студентами навичками, уміннями, знаннями у відповідності з програмою практики;
  - постійно контролює обсяг і рівень оволодіння студентами практичних навичок, передбачених програмою, та робить відмітку про це у щоденниках практики студентів;
  - щоденно перевіряє та візує щоденники практики;
  - контролює дотримання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, техніки безпеки, виконання програми практики;
  - негайно доповідає загальному керівнику практики від бази і керівнику від університету про всі порушення студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, техніки безпеки, невиконання програми практики;
  - веде облік присутності студентів на робочих місцях під час практики;
  - залучає студентів до участі в громадському житті аптечного закладу;
  - звітує перед загальним керівником про хід і підсумки проходження практики студентами.
- 9.14. Бази практик в особі їх загальних керівників разом з Університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів.
- 9.15. Студенти Університету при проходженні практики зобов'язані:
- до початку практики одержати від керівника практики Університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
  - отримати у відділі працевлаштування студентів і випускників Університету направлення

- на базу проходження практики;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, і вказівки її керівників;
- суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно та у повному обсязі заповнити усю передбачену програмою практики звітну документацію;
- скласти підсумковий модульний контроль з практики.

10. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК

- 10.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Підведення підсумків кожної практики здійснюється при наявності всіх звітних документів, передбачених програмою (щоденника практики, звіту про проходження практики, характеристики виробничої діяльності студента під час практики, підписаної безпосереднім і загальним керівником від бази практики тощо). Звіт про проходження практики має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики, виконання практичних навичок, передбачених програмою.
- 10.2. До підсумкового контролю з виробничої практики допускаються студенти, які представили звіт за практику та позитивну характеристику загального керівника від бази практики. Підсумковий контроль, відповідно до вимог програми практики, студенти складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від Університету і, за можливості, від баз практики.
- 10.3. Оцінювання засвоєння студентом практичних навичок та вмінь здійснюється з використанням критеріїв, які вказані в робочій програмі відповідної практики. Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок та балів за підсумковий тестовий контроль.
- 10.4. Оцінка за практику заноситься керівником від Університету до щоденника, індивідуального навчального плану студента і заліково-екзаменаційної відомості. Підсумкова оцінка за практику враховується при призначенні стипендії на рівні з іншими оцінками підсумкових контролів у семестрі. Не пізніше другого дня після закінчення практики керівник від Університету подає відомість та звіт про проведення практики до деканату фармацевтичного факультету та до відділу працевлаштування студентів та випускників Університету. Щоденники студентів з практики зберігаються на кафедрі впродовж 1 року.
- 10.5. Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин, або отримали незадовільну оцінку на підсумковому модульному контролі та не ліквідували академічну заборгованість до початку наступного семестру, відраховуються з Університету.
- 10.6. Підсумки практик обговорюються на засіданнях кафедр, Вченій раді Університету та ректорату.